

בש"פ 9992/17 - מדינת ישראל נגד שלמה קואן

בבית המשפט העליון

בש"פ 9992/17
בש"פ 217/18

לפני: כבוד השופט ג' קרא

העוררת בבש"פ 9992/17
והמשיבה בבש"פ 217/18: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב בבש"פ 9992/17 והעורר שלמה קואן
בבש"פ 217/18:

שני עררים על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל
אביב-יפו במ"ת 10502-04-17 שניתנה ביום
19.12.2017 על ידי כב' השופט יוסי טופף

תאריך הישיבה: כ"ג בטבת התשע"ח (10.1.2018)

בשם העוררת בבש"פ 9992/17
והמשיבה בבש"פ 217/18: עו"ד נעימה חינואי כראם

בשם המשיב בבש"פ 9992/17
והעורר בבש"פ 217/18: עו"ד אייל שמחוני

החלטה

שני עררים לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופט י' טופף) במ"ת 10502-04-17 מיום 19.12.2017 בגדרה נעתר בית המשפט לבקשת המשיב בבש"פ 9992/17 והעורר בבש"פ 217/18 (להלן: המשיב), העצור בפיקוח אלקטרוני, לאפשר לו לצאת מידי יום לעבודה בפיקוח אביו, בכפוף לתנאים מגבילים.

1. כנגד המשיב ונאשם נוסף הוגש כתב אישום בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (ת"פ 10577-04-17), המייחס למשיב שתי עבירות של סחר בסם מסוכן לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973. על פי כתב האישום, בשתי הזדמנויות שונות הציע המשיב לסוכן משטרתי (להלן: הסוכן) לרכוש סם מסוג קוקאין. על פי האישום הראשון, ביום 8.12.2016 מסר המשיב לסוכן 20 גרם קוקאין בתמורה לסך של 12,000 ש"ח. על פי האישום השני, ביום 15.12.2016 קיבל המשיב מהנאשם הנוסף חבילה ובה 60.1 גרם קוקאין, אותה מסר לסוכן בתמורה לסך כולל של 32,500 ש"ח.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה העוררת בבש"פ 9992/17 והמשיבה בבש"פ 217/18 (להלן: העוררת) בקשה למעצרו של המשיב עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בבקשה נטען כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירות, וכי מתקיימת עילת מעצר בדמות מסוכנות, אשר מתחזקת נוכח עברו הפלילי של המשיב ובשל סוג העבירות המיוחסות לו.

3. בדיון שהתקיים ביום 18.5.2017 הסכים בא כוח המשיב לקיומן של ראיות לכאורה, ולבקשתו הורה בית המשפט המחוזי על הכנת תסקיר מעצר בעניין המשיב. כפי שעולה מהתסקיר, שהוגש ביום 6.6.2017, התרשם שירות המבחן כי למשיב עמדות בעייתיות כלפי החוק וכי הוא מנהל קשרים שוליים, ולפיכך לא ניתן לשלול סיכון להישנות ההתנהלות העבריינית. לצד זאת, התרשם שירות המבחן כי המפקחות המוצעות (אמו, אחותו ואשתו של המשיב) מהוות גורמי סמכות עבורו ונמצאו מתאימות למשימת הפיקוח, ועל כן הומלץ על שחרורו לחלופת מעצר בפיקוחן ועל העמדתו בצו פיקוח מעצר למשך שישה חודשים. לאחר דיון נוסף, בהוראת בית המשפט, הוגש תסקיר משלים בו נבחנה אפשרות מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, ובו חזר שירות המבחן על התרשמותו מהמפקחות המוצעות, והמליץ על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני בבית אמו, ובפיקוחן של אמו, אחותו ואשתו.

4. בדיון שהתקיים ביום 18.6.2017, לאור המלצת שירות המבחן, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני, וזאת בכפוף לתנאים, ביניהם הפקדה כספית בסך כולל של 100,000 ש"ח, שיסולמו בשלוש פעימות: 20,000 ש"ח במועד הוראת המעצר, ושארית הסכום בשתי פעימות שוות בחודשיים שלאחר מכן.

5. מיום 18.6.2017 ועד למועד בו הוגש הערר שלפניי הגיש המשיב מספר בקשות להפחתת סכום ההפקדה ולדחיית מועדי התשלום. בית המשפט המחוזי קיבל את הבקשות באופן חלקי והורה, בשורה של החלטות על שינוי פריסת התשלומים, חרף התנגדות העוררת. כמו כן, הגיש המשיב בקשות לשינוי מקום מעצרו ולפתיחת חלונות בפיקוח האלקטרוני באופן שיאפשר לו להשתלב בעבודה בקו חלוקה של כלים חד פעמיים לצד אביו. בתסקיר משלים מיום 13.11.2017 המליץ שירות המבחן כי המשיב ישתלב באופן הדרגתי בעבודה עם אביו, משמץ כי האחרון מהווה דמות משמעותית ומציבת גבולות עבורו. בדיון שהתקיים ביום 13.11.2017, משלא עמד המשיב במועדי ההפקדות שנקבעו, קבע בית המשפט המחוזי כי יש לתת למשיב הזדמנות נוספת בטרם יידרש לבקשת העוררת להשיבו למעצר מאחורי סורג ובריח.

6. ביום 23.11.2017 דחה בית המשפט המחוזי את בקשת המשיב לאפשר את יציאתו לעבודה בפיקוח אביו. בתוך כך נקבע כי: "משמעות הדבר ביטול המעצר בפיקוח אלקטרוני ואינו סבור כי מי שאינו עומד בתנאים עליהם הורה בית המשפט זכאי לקבל בשלב זה את האמון באופן של שינוי משמעותי בתנאים בדרך של ביטול האיזוק האלקטרוני". עם זאת, לאחר שהמשיב הפקיד 40,000 ש"ח מתוך סכום של 100,000 ש"ח שנקבע, הורה בית המשפט על הפחתת סכום ההפקדה לסך של 60,000 ש"ח, משהתרשם מהקשיים שחווי המשיב בגיוס הסכום שנקבע. המשיב הגיש ערר על ההחלטה לבית משפט זה (בש"פ 9460/17). ביום 11.12.2017 הורתה השופטת י' וילנר, בהסכמת הצדדים, כי הדין יוחזר לבית המשפט המחוזי על מנת שיתקיים דיון לגופו של עניין בבקשת המשיב לצאת לעבודה, אף שטרם השלים את הפקדת הפיקדון.

7. ביום 19.12.2017 התקיים דיון נוסף בבית המשפט המחוזי, בסופו נעתר בית המשפט לבקשת המשיב לצאת לעבודה לצד אביו, בפיקוחו המלא של האחרון ובכפוף לחתימתו על ערבות צד ג'. נקבע כי שעות העבודה הינן 9:00 עד 17:00 בימים א' - ה' ו-9:00 עד 15:00 ביום ו', וכי מלוא שכרו של המשיב ישמש לתשלום יתרת דמי הפיקדון. על החלטה זו נסבים העררים שלפניי.

8. בערר 9902/17 מיום 21.12.2017 מבקשת העוררת להותיר את המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני מלא ללא אפשרות יציאה לעבודה. העוררת טוענת כי אישור יציאתו של המשיב לעבודה נוגד את ההלכה לפיה רק במקרים חריגים ויוצאי דופן ישוחרר לחלופת מעצר מי שהואשם בסחר בסמים. לשיטתה, מתן האפשרות למשיב לצאת ממקום מעצרו לשעות כה רבות במשך היום נוגדת את תכליתו של מעצר בפיקוח אלקטרוני, המיועד לנאשמים מסוכנים שאינם מתאימים לשחרור לחלופת מעצר. זאת, בפרט לנוכח חלקו הפעיל והמשמעותי של המשיב בביצוע עסקאות הסחר, עברו הפלילי, ובשים לב כי מדובר בעבודה במקומות לא מוגדרים, הכוללת נסיעות בכל רחבי גוש דן.

9. ביום 8.1.2018 הגיש המשיב ערר מצידו (בש"פ 217/18) בגדרו הוא מבקש כי יופחת סכום ההפקדה שנקבע מסך של 60,000 ש"ח לסך של 47,500 ש"ח, הוא הסכום שהפקיד המשיב עד למועד הגשת הערר. המשיב טוען כי סכום ההפקדה, אף לאחר שהופחת בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 23.11.2017, הינו גבוה ביותר ביחס לעבירות המיוחסות לו ולנסיבותיו הכלכליות ומציין כי במשך כל תקופת מעצרו הוא לא הפר את תנאי המעצר. לחילופין, מבקש המשיב כי תבוטל קביעת בית המשפט המחוזי לפיה מלוא שכרו ישמש לתשלום יתרת דמי ההפקדה.

10. בדיון שנערך בפניי ביום 10.1.2018, חזרה העוררת על טענתה כי יציאתו של המשיב לעבודה חותרת תחת תכליתו של מעצר בפיקוח אלקטרוני וכי באופן זה לא ניתן לאיין את מסוכנותו. העוררת הוסיפה כי ככל ויתקבל הערר, תסכים להפחתת סכום ההפקדה לסך של 50,000 ש"ח. המשיב, מנגד, טען כי יש לדחות את ערר המדינה. לשיטתו, עקרון החירות, המסוכנות הנמוכה הנשקפת ממנו ותקופת הזמן בה לא הפר את תנאי מעצרו, מובילים למסקנה כי יש לאפשר את יציאתו לעבודה, ואף לבטל את הפיקוח האלקטרוני בו הוא נמצא. אשר לסכום ההפקדה שנקבע, טען המשיב כי מדובר בסכום גבוה מאוד ביחס לעבירות בהן הוא מואשם, וביקש להסתפק בסכום שהפקיד עד כה.

דיון והכרעה

11. לאחר עיון בעררים על צרופותיהם, ושמיעת טענות הצדדים בדיון, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לקבל את ערר המדינה, ולאור הסכמת המדינה, לקבל באופן חלקי את הערר שהגיש המשיב.

12. רבות עמד בית משפט זה על כך שמעצר בפיקוח אלקטרוני לפי סימן ג'1 לחוק המעצרים, דינו כמעצר עד תום ההליכים, ובהתאם, מעמדו המשפטי של המפוקח הוא כעצור עד תום ההליכים, ולא כמי ששוחרר לחלופת מעצר בתנאים מגבילים (בש"פ 4658/15 פ"י נ' מדינת ישראל (09.07.2015); בש"פ 8144/15 סעדון נ' מדינת ישראל (06.12.2015)). בהמשך לכך, נקבע כי על דרך הכלל אין מקום לאפשר את יציאתו לעבודה של עצור בפיקוח אלקטרוני (בש"פ 966/16 מוחמד זידאן נ' מדינת ישראל (28.02.2016); בש"פ 2296/16 חג'ג' נ' מדינת ישראל (15.05.2016) (להלן: עניין חג'ג'); בש"פ 6815/16 פלוני נ' מדינת ישראל (13.09.2016) (להלן: עניין פלוני)). חריגה מכלל זה תתאפשר אך ורק במקרים חריגים ויוצאי דופן, ולאחר ששוכנע בית המשפט כי אורכם ותכיפותם של "חלונות היציאה" אינה פוגעת במידה יתרה בתכלית המעצר בפיקוח אלקטרוני ובשלום הציבור (עניין חג'ג', בפסקה 16; עניין פלוני, בפסקה 8).

13. בענייננו, לא שוכנעתי כי מקרה זה נמנה על אותם מקרים חריגים ויוצאי דופן בהם יש לאפשר את יציאתו של המשיב לעבודה. בית המשפט המחוזי שוכנע אמנם כי בענייננו של המשיב ניתן לממש את מטרות המעצר גם במעצר בפיקוח אלקטרוני, אולם כאמור מדובר במעצר - ומשם ועד להתיר את יציאתו של המשיב לעבודה מדי יום ביומו - המרחק רב. בהקשר זה לא ניתן להתעלם גם מהמלצת שירות המבחן, לפי יש לאפשר את יציאתו של המשיב לעבודה באופן הדרגתי, לצורך שמירת גבולות, ועל מנת לבחון את יכולתו לעבוד באופן מסודר. מנגד, "החלונות" אותם קבע בית המשפט המחוזי ארוכים ותכופים הם, ומהווים את מרבית שעות היום, זאת עד למצב ש"אין אנו עוסקים ב"חלון" אלא בהסרת "קיר" שלם, עד שהפיקוח האלקטרוני מאבד ממשמעותו" (עניין פלוני, בפסקה 9).

14. מעבר לאמור, לא שוכנעתי כיהמסוכנות הנשקפת מהמשיב פחתה, או שניתן לאיינה במהלך יציאתו לעבודה, ואני סבור כי מתן האפשרות למשיב לצאת לעבודה תפגע בתכלית מעצרו. בענייננו, המעשים המתוארים בכתב האישום חמורים, והנסיבות בהן בוצעו עסקאות הסמים - סוג הסם, כמויות הסם, וסכומי הכסף שניתנו תמורתו מצביעים על מסוכנותו של המשיב. הקושי באיון מסוכנותו של המשיב מתעצם נוכח אופי העבודה בה מבקש המשיב להשתלב - זו אינה מתנהלת במקום סגור, אלא כוללת נסיעה למקומות שונים, שאינם מוגדרים, ברחבי גוש דן, מבלי שלמדינה יש כל אפשרות מעשית להתחקות אחר מיקומו והתנהלותו בשעות הארוכות בהן הוא נמצא מחוץ לביתו. לכך יש להוסיף את עברו הפלילי של המשיב, ואת העובדה כי העבירות המיוחסות לו בוצעו בעת שהיה במהלך ביצוע עבודות שירות שהושתו עליו במסגרת הרשעתו בהליך אחר.

15. אשר לסכום שעל המשיב להפקיד כתנאי למעצרו בפיקוח אלקטרוני, לאור הסכמת המדינה, ובשים לב למצבו הכלכלי של משיב ולתקופה הארוכה בה התייצב לכל הדיונים בענייננו ונמנע מלהפך את תנאי מעצרו, אני מורה כי סכום דמי הפיקדון יופחת לסך של 50,000 ש"ח.

16. ערר המדינה מתקבל אפוא. המשיב יוותר במעצר בפיקוח אלקטרוני בכפוף לתנאים שקבע בית המשפט המחוזי וללא אפשרות יציאה לעבודה. ערר המשיב מתקבל באופן חלקי וסכום ההפקדה המוטל על המשיב יופחת לסך של 50,000 ש"ח, כאשר חלקו של הסכום שטרם הופקד, יופקד עד ליום 1.2.2018.

ניתנה היום, ב' בשבט התשע"ח (18.1.2018).

ש ו פ ט
